

Genmäle

till »A. J.» med anledning av en anmälan av Lärobok i geometrisk ritning av C. Werner.

I senaste nummer av Pedagogisk Tidskrift finnes intagen en av »A. J.» undertecknad anmälan av ovanstående lärobok. Denna anmälan gör dock icke intryck av en opartisk och allsidig recension. Ty en sådan fäster sig väl först och främst vid lämpligheten av den princip, som genomgår läroboken, den prövar halten av lärogången och av de nya idéer, som fått uttryck i läroboken, allt med hänsyn till tidens krav och gällande skolstadga.

Låt oss se efter på vad sätt anmälarer har skilt sig från sin uppgift! Lärobokens första del avfärdas med en lättvindighet som om recensenten endast genomögnat de första raderna av boken. Så t. ex. recenseas läran om de plana geometriska konstruktionerna, som dock omfattar halva första delen, genom att citera några få rader från kap. 1 om de inledande övningarna. (Observera tryckfelet i de citerade raderna. I rad 15 nedifrån, sidan 289, står alltid, läs alltså.) I detta citat kritiseras bland annat användandet av benämningen vågräta och lodräta linjer i denna bemärkelse. Den, som är hemma i den lärobokslitteratur, vilken är avsedd för undervisningen i linearritning, vet emellertid, att författare från Pasch, Ekström och Henriques till Hj. Berg och Segerborg alla använda ofta dessa benämningar för linjer, som gå i papperets längd och breddriktning. Säkert är också, att på detta stadium det är svårt att få benämningar, som äro lättfattligare för lärjungen. Och om övningarna genomås vid den lodrätt stående svarta tavlan — vilket man åtminstone i början bör göra — faller det av sig självt, att man använder sådana benämningar, tills lärjungen hunnit genomgå läran om den räta vinkeln. I undertecknads lärobok förekomma ovannämnda benämningar endast i och för uppritningen av ramen och för ritpapperets indelning samt på två ställen i texten till plansch 1; benämningarna upphöra helt och hållet efter uppgifterna om den räta vinkeln, efter uppgift 3, sid.3.

Anmälarer skriver, att han genom det anförda har givit »en antydan om form och innehåll i första delen». Och ändock har han endast yttrat sig om några rader på denna dels två första sidor!

Angående anmälares anmärkningar om definitionerna i andra delen äro några belysande ord här på sin plats. T. ex. om cylindern. Undertecknad ansåg det onödigt att här upptaga utförliga definitioner på denna kropp, då man kan anta, att en lärjunge i 2:dra ringen — den klass, i vilken ifrågavarande uppgift kommer till användning — känner kroppens utseende. Om lärjungen dock tvärt emot förmodan skulle sakna denna kännedom, har han ju till sitt förfogande lärobokens första del, vilken innehåller det, han behöver veta. (Första delen kommer ock till användning i denna klass, då delar av denna skola genomgås i 2:dra ringen.) I definitionen på cylindern i andra delen lägges därför endast vikt vid generatriken och dess rörelser, eftersom denna linje är av speciell betydelse för uppgifterna till detta kapitel. Anmälares uttalande: »Här menas tydligen cylinderyta», hade varit onödigt, om han läst vidare i läroboken. Där står nämligen: »Denna räta linje som alstrar den cylindriska ytan eller manteln, kallas alstringslinje eller generatrik.»

Angående övningsuppgifterna, så äro ju dessa intagna för att öva lärjungens självverksamhet, och där lärjungens förstånd står stilla, är ju läraren till hands. Vad nu speciellt angår övningsuppgiften om prisma på sidan 10, så synes anmälares icke velat ta notis om dithörande figur samt nästföregående uppgift, vilka upplysa om mycket, som kan ge ledning till uppgiftens lösning.

Vad angår näthäftets tillämpningsföremål, vilka fått namn av naturföremål, så bestå de nogare räknat av: tre lådor, en tratt samt tvenne rörförbindningar, vilka senare på grund av att de utgöra exempel på cylindrars skärning och påträffas i verkliga livet, även få anses höra hit; summa 6 st.

Anmälares uppgift om priset å böckerna är i så måtto vilseledande, som beloppet kr. 5,50 icke utlägges på en gång. Första delen, som användes i fjärde klassen, kostar kr. 1,50; denna bok räcker realskolan ut. För de längst hunna i avslutningsklassen kan näthäftet, kr. 1,25, få användning. I gymnasiet första ring kommer andra delen, kr. 2,75, och i andra ringen näthäftet.

Mycket mera vore att säga om anmälares sätt att recensera föreliggande bok, men vi låta det sagda vara nog. Det kan dock till slut vara lämpligt att påpeka olikheten, åtminstone vad första delen beträffar, mellan recensentens innersta tanke, som fullväl framlyser ur recensionen, och matematiklärarens och konferensens i matematik uttalande, att boken sedd från geometrisk synpunkt

är lämplig till användning vid våra läroverk. Och att första delen fått användning, visar ju det faktum, att efter något mer än två års förlopp en ny upplaga av boken förberedes till utgivning.

C. Werner.

Kungliga beslut.

Med anledning af Riksdagens skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel har K. M:t beträffande de allmänna läroverken förordnat bland annat följande.

Öfverstyrelsen för rikets allmänna läroverk skall inkomma med utredning rörande realskolans i Borås förändring till högre allmänt läroverk.

Universitetskanslern och öfverstyrelsen skola gemensamt afgifva förslag till erforderliga bestämmelser i anledning däraf att den blifvande professorn i pedagogik vid Uppsala universitet skall förestå den teoretiska profårskursen vid Uppsala läroverk.

Med utgången af år 1907 skola indragas två adjunktstjänster vid hvardera af samskolorna i Norrtälje och Vadstena, däremot inrättas från och med den 1 juli 1908 en ny adjunktstjänst vid hvar och en af samskolorna i Alingsås, Askersund, Filipstad, Skellefteå och Trelleborg samt från och med samma dag en ny ämneslärrinnebefattning vid hvardera af samskolorna i Arboga, Falköping, Filipstad, Haparanda, Köping, Norrtälje, Strömstad, Trelleborg, Vadstena, Vimmerby, Amål och Örnköldsvik. Öfverstyrelsen skall vidtaga åtgärder för besättande med ordinarie innehafvare ej mindre af de nyinrättade tjänsterna än äfven af öfriga vid samskolorna i Vadstena, Trelleborg, Strömstad och Filipstad på stat uppförda lediga lärartjänster med tillträde tidigast den 1 januari 1908. Vidare skola åtgärder vidtagas för att rektorstjänsterna i Trelleborg, Strömstad och Filipstad från och med den 1 juli 1908 blifva besatta med innehafvare.

Kungörelse har utfärdats angående tillämpning från och med den 1 januari 1908 af den nya löneregleringen å lärarpersonalen vid samskolorna i Filipstad, Norrtälje, Strömstad, Trelleborg och Vadstena.